Lapunk mai száma 8 oldal

II. évfolyam : 158. szám. 1925. Csütörtök július 16

Debreczen

Szerkesztőség és kiadóhivatal : :: Telefon-sz. 789. | Politikai napilap | Egyes szám ára : 1500 korona. Előfizetési ár egy hóra 35000 K

Gyors tempót.

A félelmetesen sötét magyar égbolt gomolygó felhői közül előbukkant a fénysugár és reményt lopott a lelkek be, hogy ujra azurkék lesz a magyar föld kárpitja. Dusan termett a drága magyar föld, gazdag rendekben fekszik az aranykalász és bő termést igér a többi vetemény is. Az Ur meghallgatta a magyar nép imáját és megadta a mindennapi kenyeret, sőt annál jóval többet. A ringó sárga kalászt csengő aranyért adják el és pénzhez jut a magyar gazda, a magyar földbirtokos.

És mikor az édes anyaföld ilyen bőségesen gondoskodott a szegény magyarról, ugyanakkor más oldalról is megnyilnak a segitségforrások. Kölcsönhöz jutnak a városok. A kormány már aláirta az amerikai dollár kölcsön-szerződést és igy rövid időn belül megjön az amerikai dollár, amelyet a városok épitkezésekre és más beruházásokra forditanak.

Várakozás és nagy reménykedés előzi meg a kormány beruházási programját is, amelynek céljaira a pénz már meg van. Vass József miniszterelnökhelyettes azt mondta, hogy a kormány a leggyorsabb tempóban akarja végrehajtani a beruházási programot.

Igen, mi is a gyorstempót várjuk. Nehéz, borzalmasan nehéz hónapokon vergődött át a magyarság. A szanálás rettenetes küzdelmek elé állitotta az országot. Minden ideg a pattanásig feszült. A munkás, az iparos, a kereskedő, a tisztviselő és mindenki, aki a csonka hazában él, érezte, hogy életről, halálról van szó. A szanálás nem ismer könyörületet és mindenkitől áldozatot követel. Sokan voltak a kételkedők, a kicsiny hitüek. Sokan nem biztak az eredményben. El akarták gáncsolni a könyörtelen, de határozott programot, amelyet egy erős kezü és erős akaratu férfi komoly pontossággal dolgozott ki és vitt keresztül. Támadták és rágalmazták a magyar miniszterelnököt, mint aki pusztulásba kergeti az országot. És mi történt?

Ujjászületik az ország. Egy erős kéz megállitotta a pusztulás szélén. Vasöklével széjjelütött a sirások között. Véget vetett a halotti tornak, böjtöt parancsolt és hamvazkodást rendelt. Néma csönd és dermedt ijedtség borult az országra. Csaknem minden vissza hökkent az élettől. Nem füstöltek a gyárak kéményei, megállt a kereskedelem, lassan csuszott-mászott az élet. A pénz egyre kevesebb lett, eltüntek a könnyü pénzszerzési alkalmak és drága váltságot kellett fizetni minden megkeresett fillérért.

Visszafojtott lélekzettel nézte mindenki a nagy küzdelmet. Ideges nyugtalanság rezgett végig az egész országon, mindenki félt, mindenki bizalmatlan volt, csak egy ember volt nyugodt és biztos a dolgában. Ez az ember tudta és hatalmas előrelátással kiszámitotta, hogy győznie kell.

A sötét felhők mögül előbukkant a napsugár és eloszlatta a magyar gazdasági élet nyomasztó atmoszféráját. Pénz állt a házhoz. Gazdagon keresett a föld, hitelt kaptak a városok és sok millió aranykorona megtakaritott pénzt fordit az állam beruházásokra.

A program készen van, a pénz is meg van, csak a munkát kell megkezdeni. Az is megindul. Vass miniszter elnökhelyettes kijelentette, hogy gyorsan végrehajtják a programot. A leggyorsabb tempót igérte. Jól van. A tempó lehet akár a leggyorsabb is, a fontos az, hogy megkezdjük a munkát, még pedig azonnal.

(U. Gy.)

Kapjanak-e a dollárkölcsönből a városi vállalatok

Látogatás a városi téglagyárban -- Nagyszabásu rekonstrukciós program, mely valóban a közcélt szolgálja -- A téglagyár berendezkedne utburkolatozási, „klinker“ téglák gyártására, mely jobb az aszfaltnál -- Ha a gyár kölcsönt kap, a város utcarendezési programja husz évre biztositva van -- Az eddigi eredmények

Tegnapi számunkban részletesen feltártuk azt a nagyszabásu programmot, melyet a városi világitási vállalat tüzött maga elé arra az esetre, ha a város által felveendő kölcsönből a ráeső részt megkapja. A villany- és gázgyár vezetőségénél tett látogatásunk után felkerestük a Városi Tégla- és Cserépgyárat, amelynek telepén szétnéztünk, azután a gyár igazgatójánál *Medvegy* Elemér épitészmérnöknél érdeklődtünk a gyár fejlődéséről, helyzetéről és a kölcsönnel kapcsolatos tervekről.

Mint ismeretes, a téglagyár a városon kivül, a vizmüvek szivattyugépházától nem messzire fekszik. Azt azonban nem sokan tudják, — hogy a városi téglagyár Debrecennek azon a részén épült, ahol a legjobb agyagterület adja a legkitünőbb anyagot a cserép és téglagyártásra.

Ha a hatalmas kémény el nem árulná, hogy itt gyárüzem van, a sok nagyon ócska épületről alig lehetne sejteni, hogy itt nagyszerüen müködő és kiváló szakértelemmel vezetett üzem ontja az épitéshez elsősorban szükséges anyagokat.

Az épületen meglátszik, hogy nagy multra tekint vissza ez az *1760-ban alakult téglagyár*. Valamikor csak kubik-gödröket ástak itt, még pedig oly nagy számmal, hogy egy itt járt geologus és archeologus azt hitte, falu volt valamikor. Ezekből a kubik-gödrökből fejlődött ki a városi téglagyár.

A *hatvanas években alapitották a gyárat*, akkoriban, mikor Hoffmann Frigyes berlini épitészmérnök feltalálta a szakaszos körkemencéket. Ez a rendszer elterjedt az egész világon s igy a téglagyártás is, mint gyárüzem. Azelőtt csak a cigányok foglalkoztak a téglavereséssel, csak e felfedezés után kezdték meg a nagyobb mennyiségben való téglakészitést. A régi hatalmas épületeket, kastélyokat mind, olyan kézzel vert és tábori kemencékben égetett téglából épitették.

—

A városi téglagyár ma is ugy áll, amint azt a hatvanas években alapitották, azóta is azzal dolgoznak, valóban nem sok változtatással. A gyár nem teljesen köralaku, hanem eliptikus, két oldalán egészen egyenes. A körkemencék feltalálója ugyanis igy módositotta első találmányát és ez a forma terjedt el a világon. Ez a gyár eredetileg házi kezelésben volt, csak *1913. év január 1-én alakult önálló vállalattá.* Ekkor az üzemet egy igazgató, egy könyvelő és két felügyelő vezette, mig ma mindössze egy igazgató és egy felügyelő áll a gyár élén, a könyvelést pedig a városi számvevőség végzi. Ellenőrzésül a felügyelőbizottság egy tagját küldik ki olykor a gyárba. Éppen most, hogy kint jártunk, ott találtuk *Bárdos* Géza felügyelőbizottsági tagot, aki könyvvizsgálatot tartott. A könyvelői állás megszüntetésével tekintélyes megtakaritást értek el.

Nem titok, hogy a gyár még nem is olyan régen, meglehetősen gyenge üzem volt üzleti szempontból s csak igen nehezen prosperált. Ennek több oka volt, melyeknek taglalásába ezuttal nem célunk belebocsátkozni. Tény az, hogy amikor az egész telepet a mostani igazgató *Medvegy* Elemér átvette, csekély termelőképessége volt a gyárnak. *Az ő szaktudásának, egészséges kereskedelmi érzékének és — a nem éppen konjunkturális viszonyok ellenére is megőrzött — üzleti szellemének köszönhető az, hogy a gyárat a szó szoros értelmében semmi városi segitséggel, egyszerüen a saját erejéből, annyira felvirágoztatta, hogy a városi téglagyár a legszebb jövőnek néz eléje.* Gyártmánya nemcsak versenyképes a többi készitményekkel, de minőség tekintetében felülmulja azokat, ára pedig, a kis haszonnal való megelégedés miatt, csekélyebb a többinél.

Medvegy nagy ambicióval fogott hozzá a gyár teljesitőképességének helyreállitásához. *A kemencéket át épittette, használható állapotba hozta, kijavittatta s az egész berendezést alapos renoválásnak vetette alá.* Igy most jó néhány évig használható a gyár, mely teljesen tönkre volt téve.

A gyár saját erejéből beállitott egy modern cserépszáritót, amely ma is üzemben van. A gyár fejlődésének történetéhez tartozik az is, hogy a debreceni agyag nem alkalmas arra, hogy abból géppel megfelelő módon dolgozni lehessen és *Medvegy igazgatónak sikerült hosszas kisérletezés után olyan keverési arányt összeállitani, amellyel kitünő cserepet lehet készietni.* — Teljesen prima árut eddig nem is igen tudtak gyártani Debrecenben. A most gyártott cserép kemény, szép sima és üvegesengésü a hangja. — A legnagyobb ambicióval dolgozó fiatal igazgató büszkén tekinthet vissza rövid müködési idejére a debreceni gyárnál, melynek vezetésében eltöltött három esztendő alatt sohasem kért a várostól pénzt — csak annyit kért, engedjék meg neki, hogy az üzem pénzén beszerzett gépeket állithasson fel. — *Ez meg is történt s most már jó, olcsó, fagymentes és vizet át nem eresztő tökéletes cserepet tudnak gyártani. Bevezették az ugynevezett préstégla készitését is, amely ágat teljesen ki is fejlesztenek.*

Érdekes megemliteni, — hogy a gyárnak megalakulásakor 120 ezer korona volt az alaptőkéje és mikor átadták a gyárat önálló kezelésnek, akkor is csak ennyi vagyona volt, ez is az épitkezésben, szóval a telepben feküdt, de forgótőkéjük egyáltalán nem volt. Az ujabb befektetéseket mind a saját erejéből vitte véghez a gyár igazgatósága és még igy is — a rossz gazdasági

viszonyok ellenére — *1924-ben már 25.000 aranykorona hasznot produkáltak.*

A városnak a téglagyár fentartásából tekintélyes haszna van. Először is, mig a gyár müködik, a város az épitési programmját a saját anyagából viheti keresztül, ami sok kal olcsóbbá teszi az épitést. — Másodszor a kislakásokohoz szükséges anyagot a gyár jóval olcsóbban adja. A magánépittetők szempontjából nem kevésbbé fontos az sem, — hogy ez a gyár a tégla-áralakulásokat szabályozza. Mig az országban mindenütt 7—800 ezer korona ezer darab tégla ára, addig a város 500 ezer koronáért adhatja, tehát a közeli gyárak kénytelenek olcsóbban adni a téglát, annál is inkább, mert a városi gyárból még azonos áron is szivesebben veszik az anyagot, mert ismerik annak kitünő minőségét.

Rendszerint csak a helyi piacra dolgoznak, elsősorban a város szükségletét látják el, azután a lakosság igényét elégitik ki és ha még ezután is marad felesleg, akkor Berettyóujfaluba, Nyiregyházára és más környékbeli helyre szállitanak.

—

— Van-e a téglagyárnak nagyobb fejlődési programmja, azzal kapcsolatban, hogy a gyár esetleg kap a város által felveendő kölcsönből? — kérdeztük Medvegy igazgatót.

— *A gyárnak egyáltalán nem célja, hogy óriási üzemmé fejlődjön.* Erre éppen semmi szükség nincs. A gyárat ebben a keretben vezetem tovább is, azonban nagyon fontos volna az, hogy *a mostani előállitási rendszer helyett egészséges, gazdaságos termelési metódust vezethessek be. A kölcsönre okvetlenül szüksége van a gyárnak — mert az 50 év előtt létesült kemencéket feltétlenül fel kell ujitani.* — 50 év egy ilyen iparágnál nagy idő. Arra kell törekednünk, hogy a kemencékben gazdaságos tüzelést lehessen folytatni, mert igy olcsóbban állithatjuk elő az anyagot. Ez a városnak magának, de a város épitkező polgárainak is nagy érdeke. A mainál sokkal fejlettebb körkemencére van szükségünk mert a mai mellett a tüzelésnél előálló veszteségeken kivül figyelembe veendő az is, hogy a fentartási költségek évről-évre nagyok. Ez is a haszon rovására megy.

— *Tehát a kölcsön egy részét arra fogjuk felhasználni, hogy az avult kemencéket ujakkal cseréljük ki. Az uj kemencében minden ezer téglánál ötven kiló szenet takaritunk meg.* — Közintézmények szempontjából is fontos, hogy jó anyagot tudjunk olcsón szállitani. Igen jó példa erre az a pályázat, a melyet a Máv. Üzletvezetőség hirdetett a Wesselényi-téri épitkezések alkalmával. *Több gyár adott be ajánlatot egy millió téglára és az összes között a városi téglagyáré volt a legolcsóbb.* A szállitás meg is történt s a szakértők véleménye szerint az áru minősége kitünő. Nagyon meg voltak elégedve a szállitás pontosságával. Ennél az iparágnál igen fontos a megbizhatóság kérdése is.

— A kölcsönnel összefüggésben van egy igen fontos tervünk, amelyet végre is hajtuk. Ez az egyetlen „vállalat-fejlesztés", melyre a dollár-kölcsön egy részét felhasználjuk. *Olyan irányban eszközlünk beruházásokat, hogy a keramitszerü, ugynevezett klinker-téglát gyártsuk, mely az utburkolatozásra elsőrendüen alkalmas.* Ez a téglafajta sima, kőkeményre égetik s nem kopik. Viszont kissé érdes felületü s nem sikos.

— Az utburkolatozási programm mindig nagy probléma volt a városnál. *Ha ezt gyártást bevezetjük, kész a megoldás. Az aszfaltnál sokkal jobb ez a téala, mert sokkal kevesebb az épitési és a fentartási költsége az utcáknak. A klinkertéglával fedett utcák tisztábban tarthatók, ami ugyancsak fontos, mert Debrecen városa ugyszólván teljesen homokon épült fel és az uttestek állandóan porral fedettek. Ez is megszünne.*

— *A gyár mai berendezése mellett azonban klinker-téglát gyártani nem lehet, már pedig rendkivül fontos, hogy magunk állitsuk azt elő, mert igy legalább két évtizedre ellátja Debrecen várost burkolatkővel és igy a város nagyszerüen végrehajtja az utcarendezési programmját, sőt ki is bővitheti azt.*

— A mai berendezés mellett azért nem lehet ezt a téglát gyártani, mert ehhez samott-bélésü — tehát tüzálló — kemencék szükségesek és természetesen néhány gépet is be kellene szerezni. *Ezen a téren egyáltalában nem képezne a gyár konkurrenciát a magánvállalkozásoknak, mert klinker-téglát sehol e vidéken nem gyártanak.*

— Hangsulyozom még egyszer, hogy a gyártást nem akarjuk bőviteni, csak annyiban, hogy *az utburkolatozáshoz szükséges téglagyártásra is berendezkedünk.* A közönséges cserép és téglagyártást a jelenlegi keretek között tartjuk fenn, de ezt is gazdaságosabbá akarjuk tenni. — A többi téglagyárak, melyeket hasonlóan régebben alapitottak, már mind áttértek a gazdaságosabb termelési rendszerre.

— Mennyi kölcsönre van szüksége a gyárnak, hogy végrehajthassa terveit?

— *Kétszázötvenezer aranykoronára van szükségünk. Ezenkivül, miután forgótőkénk egyáltalán nincs, erre is kértünk bizonyos összeget.*

— Tervezetet és költségvetést terjesztett be a gyár a városi tanácshoz?

— Két évvel ezelőtt már csináltunk tervet, de most a kölcsön előtt is részletes tervezetet dolgozunk ki.

— A gyárat teljesen a kereskedelmi szokások szerint vezetik?

— Igen, a gyárat a kereskedelmi szellemnek megfelelően, nem pedig bürokratikusan vezetem. Etekintetben nagy támogatót nyertem *Ary* Lajos főszámvevő urban. Kereskedelmi gondolkozásu ember s nagy megértést tanusit.

— Milyen nagy terület áll a gyár rendelkezésére?

— A gyár tisztán a város tulajdonát képező területen épült. Ezer katasztrális hold föld övezi körül a telepet, mely részben mezőgazdasági müvelés alatt áll. Ebből a földből a város szükség esetén kisajátithat földet a gyártás céljaira. Attól eltekintve, hogy mint emlitettem, ezen a részen van a legjobb agyag föld, a gyár szerencsés helyen fekszik: jó köves-ut és vasutvonal mellett. Maga a gyártelep 27 holdon terül el s a kibányászott agyag 30 hold.

— Amennyiben a gyár kap kölcsönt, a termelésből fedezni tudják a tőkét és kamatokat?

— Ha elég nagy összeget kapunk tervünket végrehajtjuk és akkor *aránylag rövid időn belül megtérül ugy a tőke, mint a kamat, ugy hogy gépeink, melyekkel a város utcáinak burkolásához szükséges téglát előállitjuk, ingyenbe maradnának, nem is számitva azt a hasznot, melyet az képez, hogy Debrecent szép utcaburkolattal látjuk el.*

—

Debrecen város második vállalatát is azzal az érzéssel hagytuk el, hogy itt is jó kezekbe adnák a kölcsön egy részét, mely meghozná a maga busás gyümölcsét.

Négy évi fegyházra itélte a biróság dr. Kosztka Istvánt

A biróság a vizsgálati fogság idejét beszámitotta — A vád és védbeszéd — Az itélet indokolása — Kosztka vizsgálati fogságban marad

Az utólsó szó hangzott el ma Kosztka István dr bünpörében. A tárgyalás megnyitása után Felföldy Elemér kir. ügyész mondta el vádbeszédét.

Az ügyész mindenek felett azt bizonyitotta, hogy ebben az esetben nem történt csábitás. A tragédia előidézésében a tiszta szerelem motivumai játszottak közre. Ismerteti a két család viszonyát. Nem vitás, hogy Kosztkában meg volt az ölési szándék. Erős felindulás sem volt a tett elkövetésénél, mert a lakástól a tett szinhelyére vezető uton nem történt semmi, ami ölési szándékot keltett volna.

— Az itéletnek az a feladata — mondotta az ügyész, hogy az állam polgárokban megerősitse a biztonság érzését, hogy azt a minden ok nélkül magasan hordott főt a büntett sulyával letörje és a gyászoló özvegynek megadja a méltányos és szigoru büntetésben rejlő elégtételt.

Ezután dr Désy Géza védő tartotta meg védőbeszédét. Vitatja az ügyésszel szemben, hogy nincsen tárgyi, sem történeti bizonyiték arra nézve, mintha Kosztka gyáván, orozva támadta volna meg Valériánt. Az anyagi igazságnak megfelelő itéletet kér.

A védőbeszéd elhangzása után az elnök *Kosztka Istvánt* szólitja maga elé, hogy mit tud még védelmére felhozni. Kosztka néhány mondatot mond mindössze és igy fejezi be szavait:

— Végtelenül sajnálom, hogy Valérián nincs már az élők sorában, végtelenül sajnálom, hogy a dolgok ilyen fordulatot vettek.

A biróság ezután tanácskozásra vonult vissza.

Tizenkét órakor zsufolásig megtöltött tárgyalóteremben hirdeti ki Langer elnök az itéletet.

A magyar állam nevében a büntető törvényszék bünösnek mondja ki Kosztka István, 42 éves, róm. kath., pénzügyi főtanácsost, erős felindulásban elkövetett emberölés büntettében, amelyet az által követett el, hogy 1924 szeptember 30-án este 10 óra tájban, a Rökk Szilárd utcában, Valérián Zsigmond huszáralezredest, ismétlő pisztolyával szándékosan, de nem előre megfontolt szándékkal megölte. Ezért a büntető törvényszék Kosztka Istvánt *négy évi fegyházra, mint főbüntetésre és tiz évi hivatalvesztésre, mint mellékbüntetésre itéli.*

A kir. büntető törvényszék a szabadságvesztésből a vizsgálati fogság által 9 hónapot kitöltöttnek vesz. Egyben kötelezi Kosztka Istvánt, az ügyben eddig fölmerült bünügyi költségek megfizetésére. A bünjeleket a kir. törvényszék elkobozni rendeli.

Langer elnök ezután belekezd az indokolásba.

Az indokolás szerint Valérián szivélyes, nem izgatott természetü ember volt, aki szivesen udvarolt társaságbeli hölgyeknek, de udvarlásában soha sem lépte tul a jó izlés határát. Kosztka viszont heves vérmérsékletü egyén, leszármazási degeneráltság is van benne, ugy, hogy patológikus tünetekre is hajló.

Kosztkáék házasélete elég rendes menetü volt. Kosztka szerette a feleségét.

A tragédia előidézője a kis gyermek elejtett szava és a cselédség pletykáia volt. — Vitán felül áll, hogy a telefonbeszélgetés inditotta meg a végzetes eseményt.

Egyetlen tanuja van csak ennek a telefonbeszélgetésnek, a terhelt felesége, aki azonban nem akart vallomást tenni.

— A törvényszéknek erős felindulásban elkövetett emberölés büntettében kellett őt bünösnek kimondani. A telefonbeszélgetés kapcsán olyan idegállapotba került Kosztka, amely megfontolási és mérlegelési képességét lecsökkentette, sőt olyan állapotba hozta, a mely az erős felindulás fogalmát kimeriti.

— Mérlegelés tárgyává tette a törvényszék az erős felindulás okát és arra a megállapitásra jutott, hogy főleg a családi béke feldulása miatt keseredett el Kosztka, akit ez hitvestársától és anyagi támaszától fosztott meg. Az enyhitő szakasz alkalmazását a kir. törvényszék mindezek ellenére sem látta alkalmazhatónak.

Az indokolás befejezése után Felföldy ügyész felebbezést jelentett be az itélet ellen és kérte a vizsgálati fogság fenntartását.

Désy védő Kosztka szabadlábrahelyezését kéri. Kosztka István és gyermeke érdekében.

Ugyancsak szabadlábra helyezését kérte Kosztka István is. A szökést semmiesetre sem fogom megkisérelni — mondotta. Én gyermekemért élek.

A biróság néhány percnyi tanácskozás után kihirdeti a határozatot, mely szerint a biróság Kosztkának vizsgálati fogságát az itélet jogerőre emelkedéséig meghosszabbitja.

A menekültek orvosi bizonyitványa

Budapest, julius 15. A külföldi lakhatási bizonyitványok kiállitásához szükséges tisztiorvosi bizonyitvány tárgyában kiadott rendeletet a népjóléti és munkaügyi miniszter most kiegészitette azzal az ujabb rendelettel, hogy a lakhatási igazolványokért folyamodó külföldiek részére orvosi vizsgálat végzését és erről szóló bizonyitványt méltányos esetekben dijmentesen kell eszközölni.

Igy például *az elszakitott részekről beköltözött, igazoltan szegénysorsu munkások, tanulók, cselédek részére.*

Amilyen a kávé, olyan a háziasszony,
mondják sokan és joggal. Jó háziasszony mindig csak hamisitatlan babkávéval kinálja vendégeit, mert a babkávé a társalgást élénkiti és kedélyes hangulatot teremt
MEINL GYULA. Debreczeni fiók: Piacz-utcza 59. szám

Nincs szó a királyi itélőtáblák megszüntetéséről

Csak részben hagyják betöltetlenül a bírói állásokat

Budapest, julius 15. Az egyik reggeli lap ma arról ad hirt, hogy a takarékossági bizottság javaslatára megszüntetik a királyi itélőtáblákat. Erre vonatkozóan *Rubinek* István nemzetgyülési képviselő, aki behatóan foglalkozik az igazságügyi reszort ügyeivel, megcáfolta ezt a hirt.

— Erről nincs szó — mondotta Rubinek István — és nem is lehet szó, mert a királyi itélőtáblák oly fontos szervei az igazságszolgáltatásnak, hogy már eltekintve a hagyományok tól, csupán jogi és igazságügyi szempontból is lehetetlen a megszüntetésük.

Az igazságügyi tárca keretében sorra kerülő reformokról egyébként Rubinek ezeket mondotta:

— Ugy tudom, rendszerbeli változtatásról, tehát valamilyen hatóság vagy egyéb intézmény megszüntetéséről ennél a tárcánál nincsen szó. Az egyetlen ilyen irányu intézkedés a létszámapasztásra vonatkozik. Ez ugy itörtén, gokühyőseameedgreÉffi, ugy történik, hogy a megüresedő állásokat részben betöltetlenül hagyják. A biráknál ugyanis oly renget eg sok a munka, hogy ott elsősorban nagyobbarányu létszámcsökkentésről szó sem lehet, de még a megüresedett állásokat sem lehet mindenütt betöltetlenül hagyni, mert különben megbénulna a jogszolgáltatás munkája.

A város és a kultuszkormány harca a Déri-muzeum biztositása körül

A kultuszkormány nem vállalja a muzeum betörés- és tüzbiztositását

A Déri-muzeum anyagának Debrecenbe szállitásával aktuálissá lett az anyagnak és az őrzésére szolgáló városi képtár épületének tüz és betörés ellen való biztositása. Az épületet a város állandóan biztositja, de a muzeum anyagát a tulajdonosnak, a magyar államnak kell biztositani.

A városi tanács erre az álláspontra helyezkedett és felterjesztést intézett a kultuszminiszterhez, hogy gondoskodjék a milliárdokat érő muzeumi anyag biztositásáról. A felterjesztésre azt a meglepő választ kapta a tanács, hogy a biztositási költségek a várost illetik, — mert a törvény szerint közgyüjtemények biztositása még akkor is a fenntartót terheli, ha a gyüjteményben az állam tulajdonát képező tárgyak vannak. A miniszterium szerint a Déri muzeum fenntartója a város, tehát a városnak is kell fizetnie a biztositási költségeket.

A városi tanács álláspontja az, hogy a Déri-muzeumnak nem fenntartója a város. Az alapitó az államra hagyta tulajdonul a muzeumot azzal a kikötéssel, hogy az állam Debrecenben helyezze el. Ebben a rendelkezésben pedig nincs benne az, hogy Debrecen a muzeum fenntartója lenne. Igy, mint tulajdonosnak, az államnak kötelessége biztositani a muzeumot.

A városi tanács csütörtökön foglalkozik az üggyel és szövegezi meg a kultuszminiszterhez benyujtandó ujabb feliratát.

A rektorválasztás kulisszái mögül

Dr. Lencz Géza üdvözlése

A Tisza István tudományegyetem rektorválasztásával kapcsolatosan tudvalevőleg különböző hiresztelések merültek föl. A Debreczen munkatársának alkalma volt egy teljesen érdektelen s beavatott férfiuval beszélgetni, aki a következő tárgyilagos információkat volt szives adni erről az ügyről.

— A rektori tisztség vállalása a szó szoros értelmében vett *kötelesség*, amint az egyetemi szabályzat 51. paragrafusa is világosan kimondja. E szerint a „rektori tisztséget egy tanévre a karoknak megállapitott sorrendje szerint az egyetem egy nyilvános rendes tanára tölti be, aki csak méltányossági okokból kérhet felmentést, egyébként ezt a tisztséget *köteles* elvállalni.

Sorrend szerint most a hittudományi karon dr *Lencz* Géza egyetemi tanár következett, aki a többséget a választáson meg is kapta. *Kiss Ferencre, akinek személyét akarták felhasználni a dr Lencz Géza mellőzésére, akarata ellenére szavazott a kisebbség és ő maga éppen azért fogadta el az elektorságot, hogy a kar álláspontjához hiven dr Lencz Gézára szavazhasson.* Ez a tényállás.

Már most, ami a dr Lencz Géza elleni ugynevezett vádakat illeti, azok már ugy az egyetemi tanács, mint a kultuszkormány részéről — régen res judicatá-k. Az egyetemi tanács által hozott itélet is igy indokol: „*Az igazoló bizottság dr Lencz Gézának a kérdéses idő alatti szereplését illetően semmi olyan körülményt nem talált, mely nek folytán nevezett ellen akár hazafiság, akár a társadalmi rend, akár a közerkölcsiség szempontjából kifogást emelni lehetne, sőt ellenkezőleg megállapitotta, hogy politikai szereplése hazánk területi integritásának megmentését s a polgárság jogának érvényesitését célozta*".

A kiküldött igazoló bizottság az üdvözlő határozatnál „sem látja fennforogni a kommunista világrendbe való beilleszkdni akarást, hiszen azt dr Lencz Gézának hazafias és vallásos érzülete is kizárja".

Tarthatatlan tehát az az álláspont, amely mindenképen a Lencz Géza dr rektorsága ellen igyekszik fordulni. Különben is *dr Lencz Géza már azóta volt az egyetemi tanács tagja, mint megválasztott prodékán, 1923-ban* s más tanároknál sem vették azt figyelembe az egyetemi tisztségek betöltésénél, hogy részt vettek az emlitett dologban, aminthogy ezt az egyetemi tisztségek odaitélésének kérdésébe belevonni nem is lehet, mert ez az egyetem autonomiájába való beavatkozás lenne.

Nyilvánvaló ezek után, hogy a kultuszkormány, amely az egész ügyet nagyon jól ismeri, semmiféle hangulatkeltéssel sem befolyásoltathatja magát s csak a törvényesség rendes utján haladhat, a mely szerint az egyetem uj rektora nem lehet más, mint akit a többség megválasztott.

Mint értesülünk, dr Lencz Géza rektort tömegesen keresik föl megválasztása alkalmából az ország minden részéből a legszivesebb gratulációkkal s jólesően tapasztalja, hogy Debrecen és a református lelkészi kar elfogulatlan s komoly közvéleménye mellette nyilatkozik meg.

Kormányvalság tört ki Csehorszagban a papai nuncius elutazasa miatt.

Prága, julius 15. A parlament mai ülésének szenzációja a kormány két nemzeti cseh szocialistapárti tagjának, Strib közlekedési miniszternek és Frankee közélelmezési és postaügyi miniszternek a lemondása, vala mint a képvislőház és a sznátus nyári szüneetének váratlan megkeezdése volt.

A miniszterek lemondásának előzménye az, hogy a cseh nemzeti szocialistapárt a pápai nuncius eltávozása ügyében sürgős interpellációt intézett a kormányhoz, amelyben a leghatározottabban követeli az egyház és az állam végérvényes szétválasztását és a Vatikánnal való diplomáciai kapcsolat haladéktalan megszakitását. Svehla miniszterelnök a koalició konzervativ pártjaira a nemzeti demokraták és a klerikális néppártra való tekintettel nem óhajtotta az interpellációt a plénum elé vinni és előreláthatólag hangos lefolyású vita alá bocsátani, amelynek következménye a cseh néppártnak a koalicióból való kiválása, tehát kormánybuktatás és végeredményben időelőtti parlamenti választás lett volna.

A nemzeti szocialisták azonban ugy látszik el vannak szánva arra, hogy Rómával felveszik a harcot és ezért interpellációjuk mellőzése miatt a kormányban ülő miniszteriket Benes külügyminiszter kivételével visszahivták. Svehla arra a taktikai sakkhuzásra szánta magát hogy a parlament kapuit bezáratja szeptemberig és ezzel három hónapra halasztja a két miniszter lemondásának valamint a nemzeti szocialisták interpellációjának ügyét.

Balás Károly kormányfőtanácsosnak tegnap este szerenádot adott a Máv mühely zenekara és dalárdája.

A nemrég kormányfőtanácsossá kinevezett *Balázs* Károly üzletvezetőt igen szép és megható ünnepséggel tisztelték meg tegnap este 9 órakor az üzletvezetőségi épület udvarán.

Ugyanis a Máv. Mühely zenekara és Levente ifjusági dalárdája szerenádot adott a közszeretetnek örvendő Balázs üzletvezetőnek abból az alkalomból, hogy kormányfőtanácsossá nevezték ki.

Este 9 órakor gyülekeztek a Zenekar és Dalárda lampionos tagjai és még sokan mások az üzletvezetőség udvarán s miután lezárták a kaput, kezdetét vette az ünnepség egy indulóval, melynek elhangzása után lejött az egybegyültek közé Balázs György, fia kiséretében.

Az üzletvezetőt rövid szavakkal Kabay György mühelyfőnök üdvözölte, aki miután megköszönte az egybegyültek ragaszkodását, üdvözölte Behavetz Miklóst a zenekar karmesterét és Szoletzky Edét a dalárda karnagyát.

Ezután a zenekar egy egyveleget majd egy indulót adott elő teljes átérzéssel. — Utána a dalárda Demény poétikus „Szerenád"-ját és a „Huzd rá cigány"-t énekelte el, — majd a zenekar indulót játszott, — hogy utána a dalárda Réti „Riadó" ját énekelje el.

A Zenekar ujbóli szereplése után *Sidó* Géza, a mühely-egyletek titkára és *Gyökeres* József a Levente vezetője a mühely alkalmazottainak ragaszkodásáról biztositották az üzletvezetőt, aki válaszában megköszönte az elhangzott üdvözléseket és azt a szeretetet, amellyel a mühelyalkalmazottak őt elhalmozták. — A kulturegyesületekhez őt is ilyen meleg szeretet füzi. Amikor idejött Debrecenbe — ugymond — meleg szeretetre talált a kulturegyleteknél. A Mühely volt az, amely kulturtörekvéseiben mindég támogatta őt. A Mühely segitségével sikerült megszerveznie a filharmónikusok zenekarát. Ugyszólván minden kulturális törekvés a Mühelyből indult ki, innen jönnek ki azok a mozgalmak, amelyek állandóan ébrentartják és ápolják *a müvészet iránti szeretet.*

Mégegyszer megköszöni a kedves meglepetést és azt a szép szerenádot, amely életének egyik legszebb emléke lesz.

Ezután a dalárda az ünnepség legsikerültebb számát a „Nem nem soha"-t énekelte el, amit a közönség kalaplevéve hallgatott végig.

Majd a zenekar egy ujabbi indulója után a szép ünnepség véget ért.

Aszódi és Róth
divatáruháza
ajánlja dusan felszerelt raktárát, ugymint:
Szövetek | Grenadinok | Selymek
Ingek | Harisnyák | Zefirek
Balisztok | Kesztyük | Vásznak
és mindenféle rövidáru cikkek.
Bény utáni olcsó eszállitott árak. A Községi Tiszív. Orsz. Szöv szerződéses szállitói. — Tisztviselőknek külön 50% engedmény.

Legszebb ebédlők, — hálók, uriszobák, bőr, goblen garnitúrák leszállitott árban kaphatók
SZANTONAL,
SZINHÁZI-ATJÁKO

Telefonszám:
szerkesztőségén 7-89.
Kiadóhivatal 7-88.

Kávéházban, vendéglőben, fodrásznál követelje mindég a Debreczent.

Mennyi kereseti adót kell fizetni?

A város adóhivatala etgnap tette közzé az 1925. évi julius 1-től fizetendő általános kereseti adóról szóló hirdetményét. A hirdetmény részletesen tájékoztatja az adózókat a fizetendő kereseti adóról. Külön táblázatba mutatja be a heti kereset adóját és külön a havi kereset után lerovandó adót. Közli az adózókkal a pénzügyminiszter ama rendelkezéseit, amelyek az adómentességekre vonatkoznak.

E rendelkezés szerint *az életjáradékok és a tartásdijak* — ha azoknak értéke a 480 aranykoronát tul nem haladja — *mentesek a kereseti adó fizetése alól.* Nem fizet kereseti adót az az alkalmazott sem, akinek *heti járandósága a 170.000 papirkoronát, illetőleg havi járandósága a 700.000 koronát nem haladja meg.*

A kereseti minimumon felüli jövedelem az alábbi táblázat szerint esik adózás alá:

1. Ha a jövedelem, munkabér hetenként a 170.000 koronát meghaladja:

HETI:

K-án felül	K-ig	K
170.000	200.000	700
200.000	250.000	1.000
250.000	300.000	1.500
300.000	350.000	2.000
350.000	400.000	2.500
400.000	450.000	3.000
450.000	500.000	3.750
500.000	550.000	4.500
550.000	600.000	5.250
600.000	650.000	6.000
700.000	750.000	8.000
750.000	800.000	9.000
800.000	850.000	10.000
850.000	900.000	11.000
900.000	950.000	13.000
950.000	1.000.000	14.500
1.000.000	1.050.000	16.000

stb. Minden megkezdett 250.000 K után az adó 19.000 korona és minden megkezdett 250.000 K teljes 250 ezer koronának veendő.

2. Ha a jövedelem havonként a 700.000 koronát meghaladja:

HAVI:

K-án felül	K-ig	K
700.000	800.000	3.000
800.000	1.000.000	4.000
1.000.000	1.200.000	6.000
1.200.000	1.400.000	8.000
1.400.000	1.600.000	10.000
1.600.000	1.800.000	12.000
1.800.000	2.000.000	15.000
2.000.000	2.200.000	18.000
2.200.000	2.400.000	21.000
2.400.000	2.600.000	24.000
2.600.000	2.800.000	28.000
2.800.000	3.000.000	32.000
3.000.000	3.200.000	36.000
3.200.000	3.400.000	40.000
3.400.000	3.600.000	46.000
3.600.000	3.800.000	52.000
3.800.000	4.000.000	58.000
4.000.000	4.200.000	64.000
4.200.000	4.400.000	70.000
4.400.000	4.600.000	76.000
4.600.000	4.800.000	82.000
4.800.000	5.000.000	88.000
5.000.000	5.200.000	94.000
5.200.000	5.400.000	100.000
5.400.000	5.600.000	106.000
5.600.000	5.800.000	112.000
5.800.000	6.000.000	120.000
6.000.000	6.400.000	136.000
6.400.000	6.800.000	152.000
6.800.000	7.200.000	168.000
7.200.000	7.600.000	184.000
7.600.000	8.000.000	200.000
8.000.000	8.400.000	220.000
8.000.000	8.400.000	220.000

stb. Minden megkezdett 1.000.000 K után az adó 75.000 korona s minden megkezdett 1.000.000 K teljes 1.000.000 koronának veendő.

A julius elsejétől fizetendő uj kereseti adómegállapitás azokra a jövedelmekre és munkabérekre is vonatkozik, amelyek bár előző keresetek, de azokat *junius 30-ika után fizették ki.*

Szeptemberben hozzáfognak a Homokkerti villamos kiépitéséhez

A Helyi vasut magára vállalta az egyetemhez vezető villamos kiépitésének költségeit — Phönix sineket raknak le a Simonyi-uton

A Simonyi-utnak kis kockakővel való burkolása folytán a városi tanács felhivta a Helyi Vasut igazgatóságát, hogy a Simonyi-ut baloldalán fekvő vonalvágányzatát Phőnix-rendszerü vágányokkal cserélje ki, hogy azzal lehetővé váljék azon az oldalon is a vágány közötti területnek kockakővel való burkolása. Magoss polgármester személyeesn is közbejárt a Helyi Vasut Rt. végrehajtóbizottságánál, ennek a kérdésnek mielőbbi megoldása érdekében. A polgármester fáradságának és a Helyi Vasut megértő magatartásának tudható be, hogy ezen munkálatok már a legközelebbi napokban meg fognak kezdődni, mintbogy a Phönix-sinek már meg is érkeztek s ki is vannak szállitva.

A Phönix-vágányok lerakása technikai szempontokból is fontos. Ezt a munkálatot a szabadalommal rendelkező gyár Debrecenben kiküldendő mérnöke fogja vezetni. Ezeket az az ujrendszerü sineket ugyanis a végeiknél összeforrasztják, miáltal a villamoskocsik minden döccenő nélkül, simán fognak gurulni a kerekeken.

Mint jól értesült helyről informálták a „Debrecent", a kereskedelmi miniszter már megadta az engedélyt az egyetemi villamosvasut tervszerinti kiépitéséhez. Tudvalevő, hogy ennek a vonalnak kiépitési költsége miatt hosszas tanácskozások folytak az egyetem, a kultuszkormány, a város és a Helyi Vasut között. A különböző oldalról felmerült ellentéteket azonban Hadházy Zsigmond főispánnak sikerült eliminálni és pedig olyképen, hogy személyesen tárgyalt a közeli napokban a Helyi Vasut végrehajtóbizottságának vezetőjével, Gergely Vilmossal, a Magyar Vasut Forgalmi Rt. vezérigazgatójával, aki a főispán intervenciójára, mindenesetre dicséretes áldozatkészséggel a Helyi Vasut terhére az egyetemi villamos kiépitésének költségeit elvállalta.

Ugyancsak a főispán közbenjárására Gergely Vilmos vezérigazgató érdeme a Homokkerti villamosvasut megépitésének szőnyegrehozatala is, mert a közöttük lefolyt személyes tárgyalás eredményeként a Homokkerti villamosvasut megépitését augusztus végén, esetleg szeptemberhóban el is kezdik.

Nem hagyható említés nélkül, hogy a böszörményi villamos vasut kérdése felől is tárgyalt Gergely Vilmos vezérigazgató.

„Istentől származunk-e, vagy gorillától?"

A dayton i majomper.

Newyork, julius 13. Ma folytatták a Darwin származástana ellen való pört Daytonban. A tárgyalás megkezdése előtt fölemelkedett egy lelkész, hogy imát mondjon.

Darrow védő tiltakozik ez ellen s fölveti a kérdést, megengedhető-e, hogy birósági tárgyaláson az egyik párt sikeréért imádkozzanak.

A biró azt felelte, hogy régi szokás a tárgyalást imával megkezdeni, ha pap van jelen.

Darrow védő kijelenti, hogy ma nem tartja fönn tiltakozását, de a jövőre nézve tiltakozik minden ima ellen.

A biró erre elrendelte, hogy az egész hallgatóság köteles a bevezető imát a lelkésszel együtt mondani.

Erre az egész hallgatóság fölemelkedett s a lelkésszel együtt imádkozott Istenhez, hogy világositsa meg a bíróság elméjét és segitsen az igazmondásban.

Mialatt a teremben az ima folyt, a városban, amelyet a Tennessee-államból odagyülekezett farmerek és egyéb idegenek valósággal elárasztottak, a szabad ég alatt isten tiszteletet tartottak. Egy ilyen istentiszteleten maga Bryan is beszédet mondott és megkérdezte a tömegtől:

— Istentől származunk-e, avagy gorillától?

A tömeg hangosan kiabálva felelte:

— Istentől!

A zenekar erre egy zsoltárt játszott, melyet a tömeg vele énekelt. Ezután Bryan bement a tárgyalóterembe, gallér nélkül, felgyürt ingujjakkal.

Mikor Darrow a terembe ment, a tömeg fenyegető magatartást tanusitott. Benn a teremben is állandóan ellenérzés nyilatkozik meg a védővel szemben.

A tárgyalást bevezető ima után Darrow védő kijelentette, hogy a vád ellenkezik az Egyesült Államok alkotmányával, mert ha elfogadjuk Tennessee államának Darvin fejlődéstanát tiltó törvényét, akkor halálbüntetét kell kimondanunk minden olyan tanra, amely nem ismeri el, hogy a föld a világegyetem központja.

A második védő tiltakozott a tan szabadság korlátozása ellen.

Stoward ügyész, a vád képviselője kijelentette, hogy az államnak joga és kötelessége az erkölcsöt védeni s a reá és a tanitóságra bizott gyermekek lelkeit a modern romlottságtól megóvni.

A védelem erre bejelentette, — hogy tizenegy tudományos tekintélyt kiván megidézni, még pedig kilenc természetbuvárt, egy pedagogust és egy teologust, akikkel Darvin elméletének helyességét akarják igazolni.

BAGDI ANTAL
párisi hölyfodrász szalon
TEJ- PIAC
Specialista örök ondolálásban, jótállással, 10 évi prakszis Párisból Henné hajfestében, minden elfestett hajat kijavit garanciával, a legszebbés le olcsóbb parókák készitése örök hullámokkal.

Szinház

Schéba—Lipinszkaja-est a szinházban

Nagyon kedves hangulatokat keltő müvész-esttel kedveskedett Kardoss szinigazgató a Csokonai-szinház közönségének, mely azonban ezt a figyelmet nem honorálta annak megfelelő érdeklődéssel. Pedig nagyon kár, mert a vendégszereplő fiatal müvésznők mindenike zavartalan szórakozást nyujt, szinvonalas müsorával.

Dela Lipinszkája, a „Kék madár" cimen ismert orosz énekes társaság bájosan szeretetreméltó, szubrett-temperamentummal s jóizü ötletekkel rendelkező primadonnája nyitotta meg a müsort, sok müvészettel előadott énekszámaival. Legfőbb erőssége nem az egyébként kifejezésekre alkalmas, mély fekvésü althangjában van, hanem nagyon egyéni, artisztikusan jellegzetes játékmüvészetében s énekelőadásának sajátos finomságaiban. Sok müvészi mélységgel énekelt egy oroszcigánydalt, — komoly énekszámai közül a legszebbet — mig erősen egyéni és kedves humora, játékkészségeinek fölényessége a Tirolidal paródikus produkcióban érvényesült leghatásosabban. De nagyon tetszettek eredeti orosz dalai is, köztük egy Csajkovszky-sanzon.

Miss Shéba ördöngős müvészete sem maradhatott hatástalanul s a közönség feszült érdeklődés közepette figyelte azt a kis egyfelvonásost, melyben a vendégmüvésznő másodpercek alatt változó jelmezekben, nyolc különböző szerepet játszik, mindenekben pompás figurákat mutatva be. Ezenkivül eltáncolt egy drámai tánc-költeményt, mely a „Halál tánca" cimét viseli olyan koregrafiai-müvészettel, a mely egymagában is ellenértékül szolgált volna a belépő-dij összegének.

Mindezeken kivül Simai Ede ügyesen konferálta be az egyes számokat s hatásosan adott elő kabaré ének-számokat.

Ezek után szinte elképzelhetlen, hogy a közönség érdeklődése ma és holnap fokozottabb mértékben ne honorálja a müvész-esték rendezését.

Sz. Z.

A szinházi iroda jelentése:

Dela Lipinskaja az eredeti orosz „Kék madár" cabaret és Miss Sheba a világhirü átváltozó müvésznő, a londoni Empire-szinház tagja, ma csütörtökön s holnap pénteken folytatják óriási sikert aratott müsoruk kal evndégszereplésüket a Csokonai szinházban. — A szinházi iroda ezuttal eláll a hivatalos reclamirozástól, csak kéri a közönséget a sajtó kritikáját elolvasni e nagyszerü és eredeit müvész-estéről.

Jegyek Dela Lipinskaja és Miss Sheba ma és holnapi estéire d. e. 10 órától 1-ig és délután 5 órától válthatók a szinházi pénztárnál.

A mozgószinházak müsora:

VIGSZINHAZ. Két sláger egy előadásban! „A gyönyör asszonya" 5 felvonásos dráma P. Menihelli fő szereplésével. „Őfensége civilben" amerikai vigjáték 5 felvonásban.

URÁNIA. Metro—Orion világattrakció! „Apokalipsis négy loavsa" Vincenc Blasco Ibanez regénye filmen. Tiz fejezetben Alice Terry és Rudolf Valentinoval.

METEORBAN. Csütörtökön „A nizzai rejtély" és a „Valcerkirály" 2 sláger egyszerre! Előadások 7 órától.

Aranyat ezüstöt, brilliánsat, zálogcédulát legmagasabb árban veszek
STEINER MIHÁLY Hatvan-u. 2. I. em.

Hirek

MILYEN IDŐ VÁRHATÓ:

Hazánkban a hőmérséklet általában emelkedett, nyugaton nagyobb mértékben, mint keleten. — Csapadék csak szórványosan esett. Nagyobb esőt mért Balassagyarmat: 28 mm-t. Zivatart kevés helyről jelentenek.

Időprognózis: Csekély hőemelkedés és helyi zivatarok várhatók.

Pengő.

Sokat vitatkoznak mostanában azon, hogy mi is legyen a nagy valutarendezés után a magyar pénz neve. Nagyon sok elnevezést ajánlanak illetékesek, nem illetékesek, közgazdászok s pénzügyi müveletekhez laikusok egyaránt.

Pénzről lévén szó, nagyon kényes helyzetben vagyok, mikor e tárgyról kell irnom. A dolog ugy áll ugyanis, hogy vagy azért, mert én nem rajongok Pénz ő felségéért, vagy mert ő mindenhatósága nem szereti csekélységemet, de szörnyen ritkán találkozunk ebben az életben egymással. Pedig mondom, én nem kerülöm, csak nem futok utána. Már pedig ugy látszik, hogy a Pénz olyan, mint az asszony. Megköveteli, hogy imádják. (Egyébként abban is hasonlitanak egymáshoz, hogy tőlük — egyformán származik minden jó és minden rossz.)

Mégis a sok-sok felvetett javaslat közül azt szeretném, hogy Pengő lenne az uj magyar szó neve. Már csak azért is, mert elsőrangu szakértők szerint ha pénzügyi viszonylatban is állanánk valamely pénzerős állam pénzegységével, akkor sem feltétlenül kellene pénzünk elnevezését az illető állam pénz-nevétől kölcsönöznünk.

Már pedig ez esetben a mi pénzünk nevének önállóságot, jellegzetes magyar mivoltot kell reprezentálni. Szóval tőzsgyökeresen magyar s nem idegenből átformáltan ránkragadt szóval kell az uj pénzt megkeresztelni.

Akkor pedig nincsen alkalmasabb, kifejezőbb szavunk az uj pénz elnevezésére mint *Pengő*.

Átvitt értelemben ezt a gyönyörüséges magyar szót huros hangszerek hangjára használta a magyar nyelv. Ezek közt a legmagyarabb hangszer: a cimbalom hangzengésének meghatározására. Tökéletes, hangutánzó magyar szó. Már egy régebbi bibliai forditásban előfordul: Ne legyen a kimondott szó olyan, mint a *„pengő cimbalom“* hangja, amely nyomtalanul elhangzik.

A magyar pénzverésnek pedig csecsemőkorától kezdve meghatározó, szakkifejezése, Pengő pénznek hivtuk ugyanis a fémekből öntött pénzt, a papir-pénzzel szemben.

Épeni ezért dacára a nemzetgyülési ellenzéki blokk által propagált titkos szavazásnak, én nyiltan — de azért általában — a „Pengő“ elnevezésre szavazok ez alkalommal. Teszem ezt abban a reményben, — hogy miután ilyen lelkes szókimondással áll'ottam a pártjára és jobban kidicsértem még a „Csokonai-szinház“ primadonnáinál is, ha csakugyan *„Pengő“* nevet kap, gyakrabban fel fog keresni pénztelen és magános óráimon s hivebb, kitartóbb lesz, mint a mai Korona. Amelyik ugyanis hiába korona, tartózkodási ideje nálam nem több, mint a pengő-cimbalom elcsendült hangjáé. Sőt vannak esetek, mikor egy másodpere alatt nemcsak 330 méter távolságra iramlik el a pénztárcámból, hanem messzebbre is. Egye meg a fészkes fülemile!

Szatyi.

A munkásbiztositó pénztár nem kap ingyen telket a várostól

A városi tanács határozata felett a közgyülés fog dönteni

A debreceni munkásbiztositó pénztár körülbelül három hónap előtt azzal a kéréssel fordult a városhoz, hogy hajtsa végre egy 13 év előtt kelt közgyülési határozatát, adjon telket a pénztár székházának felépitéséhez. Hivatkozott a pénztár arra is, hogy hétmilliárd megtakaritott pénze van s ezzel fel lehetne épiteni a feltétlenül szükséges székházat.

A városi közgyülés akkor elutasitotta a kérést. A munkásbiztositó azonban most megismételte kivánságát. A tanács tegnap foglalkozott az erre vonatkozó beadvánnyal és ugy határozott, hogy a kérés nem teljesithető, mert a városnak a belterületen alkalmas telke erre nincs. A város nemcsak erre a célra, hanem még a vásárcsarnok épitésére is aligha tud alkalmas telket keresni.

Valószinü, hogy a közgyülés sem tud más álláspontra helyezkedni s igy a székházépités most is elmarad.

Meleg napokon 1200—1300 ember veszi igénybe a városi uszodát

Dr. Vargha Elemér th. főjegyző elnöklete alatt ma délelőtt tartották meg a Városi Uszoda közigazgatási bejárását. Az erre a célra összeült bizottság szemlét tartott az uszodában és átnézte az irodaüzem könyveit is, amelyekből megállapitható, hogy meleg napokon 1200—1300 ember veszi igénybe az uszodát. Miután a szorongás igy elviselhetetlen, a kabinok igy szüknek bizonyultak ilyen nagy közönség befogadására, a bizottság elhatározta, hogy javaslatot tesz a városi tanácsnak a kabinok számának szaporitására. Ezt a bizottság ugy gondolja keresztülvihetőnek, hogy az uszda északi oldalán lévő kabinsorra emeletet huznának. A városi tanács a legközelebb már tárgyalja is az uszoda kabinok szaporitásának ügyét.

A Péterfia-utcai gyilkosság ügyében még ma sincs semmi eredmény

A rendőrség most már a véletlenre bizza a nyomozás sikerét — Az iratokat áttették az ügyészségre

A Péterfia utcai gyilkosság ügyében a rendőrség a nyomozást eredmény nélkül, éppen két hónapi nagy és alapos nyomozás után tegnap befejezte. Az elmult tiz év bün ügyei közül ennek az ügynek volt a legtöbb aktája. Az aktahalmaz magában foglalja az összes nyomozati adatokat s a 107 előállitott egyén vallomási jegyzőkönyveit. A hosszas és emberfeletti munka sem hozta meg a kellő eredményt. A gyilkost nem sikerült elfogni s az, ki tudja, azóta hol s merre jár, hol és kit szemelet ki ujabb áldozatnak.

Az elmult napokban még két adatot jelentettek be a rendőrségnek. Ezen bemondott adatok alapján is nyomozott a rendőrség, de ugy ezek az adatok, mint a többi adatok se vezettek eredményre.

Legutóbb kedden éjszaka a bünügyben vitéz Katona István detektiv csoportvezető két kiszállást is eszközölt, de az ezeken a helyeken lefolytatott nyomozása sem produkált érdemleges adatokat.

Lakatos István detektiv csoportvezető viszont egy héttel ezelőtt kapott uj szálakat a bünügy tettesének kézrekeritése céljából. Ezeken a szálakon lefolytatott nyomozás is komolyabb eredmény nélkül végződött.

A bünügy hatalmas irattömegét most rendezik a bünügyi osztályon s annak befejezte után az iratokat átteszik a kir. ügyészséghez.

A rendőrség most már a véletlenre bizza az eredményt s reméli, hogy majd egy más bünüggyel kapcsolatban kerül hurokra az elvetemedett gyilkos.

— *Uj villamos vezetők.* A Helyi Vasut Petőfi-téri állomási épülete melletti ugynevezett próbavágányokon tegnap vizsgáztak az uj villamos vezetők és kalauzok. A vizsgát hosszabb kurzu előzte meg, melynek végeztével a kurzus hallgatói vizsga elé bocsájtattak. A tegnapi villamos vezetői vizsgálatoknál Stepper Károly igazgató elnökölt. Öt vezető sikeresen levizsgázott.

— *Felfüggesztették a vitézségi érmesek pótdijának kifizetését.* A m. kir. minisztérium 5100—1924 M. E. számu rendelete az érempótdijak kifizetését felfüggesztette. Erről azzal értesitjük az igényjogosultakat, — hogy e felfüggesztő rendelkezés nem jelenti az igények megszüntetését, vagy az igények megállapitásának megtagadását, csupán a már megállapitott igények után esedékes érempótdijak utalványozásának és kifizetésének további intézkedésig való felfüggesztését. A városi tanács.

Gyászeretekben

kérem a nagyérdemü közönséget, hogy ujonnan berendezett

temetkezési vállalatomat igénybe vegye

Elvállalok mindenféle kivitelü temetéseket a legegyszerübbtől a legdiszesebbig, elő ékeny kiszolgálás és jutányos árak mellett

A nagyérdemü közönség szives pártfogását kéri

Telefon **10-35.**

Jacsó Kálmán

asztalosáru és takonpsó-gyára

Telep és felvevő iroda: **Debrecen, Bárcz-utca 3. szám**

Csak egy mosolyt...

Mikor mit fest a festő?

A pesti korzón fiatal pár beszél egy festőről, ki nemrégen nősült:

— Jó partit csinált, — szólt a hölgy, ezzel általánosságban is védelmezve a házasság intézményét.

— Igen, — felel a férfi. — De a házasság hatása erősen meglátszik a müvészetén.

— Hogy-hogy?

— Legényember korában hires csendéletfestő volt, *mióta megnősült, kizárólag csataképeket fest.....*

— *A piarista reálgimnázium vizsgálati engedélyei.* Ez uton közlöm az érdekeltekkel, hogy a tankerületi kir. főig.-ság 498—925. sz. engedélyével a debreceni kegyesrendi róm. kath. reálgimnáziumban *két tárgyból* a következő növendékeknek adot javitóvizsgálati engedélyt: Jurieskai Mátyás II. o., — Tóth Lajos III. o., Farkas Ferenc Jurieskai Pál és Radó Ignác IV. o., Gyovay Imre és Kálydi Zsigmond VII. o. t. — Ellenben nem nyertek engedélyt: Balogh Géza, Hlatky Tivadar, Jacsó István, Marx Lóránt és br. Wangenheim Sándor I. A) o., Ábrahám Gábor és Bakó Sándor I. B) o., Balogh Béla és Polónyi Béla IV. o., Schlosser Márta V. o. t. — *Különbözeti* vizsgálatot tehetnek: Kugler Ilona és Mayer Emil. *Magánvizsgálatra* nyertek engedélyt: Kiss Dezső, Sopronyi Pál és Szabó Gyula III. o. t. és Béres Andor V. o., Juhász Lajos V. o. Falussy Tibor I. o. és János László ugyanekkor csak a IV. o.-ról tehet vizsgálatot. *Gulyás András* szept.-ben tehet görög kiegészitő érettségi vizsgálatot. *Basa Sándor* szept.-ben tehet görög teljes érettségi vizsgálatot. *Russ Laura* szept.-ben tehet görög javitó érettségi vizsgálatot. *Igazgató.*

— *A debreceni vadásztársula közgyülése.* A Debreceni Vadásztársulat szombaton, 25-ikén délután 5 órakor a városháza kistanácstermében tartja évi rendes közgyülését, amelyre a társulat tagjait vadásztisztelettel meghivom. *Dr Magossy György*, elnök.

— *Takarmánykereskedők és pékek figyelmébe.* A kereskedelmi és iparkamara felhivja a takarmánykereskedők és pékek figyelmét a m. kir. debreceni 6. honvédvegyesdandár ellátás vezetőjének verseny tárgyalási hirdetményére, melynek részletes feltételeit megtudhatja bárki a Kamaránál.

— *A Debreceni Utmutató és Cimtár* szerkesztősége a Cimtár pontos adatainak összehordása céljából kibocsátotta az adatgyüjtő iveket, amelyeket minden debreceni közés magánhivatalnak, vállalatnak, egyesületnek megküldött. A szerkesztőség kéri, hogy az adatgyüjtő iveket mielőbb Csapó utca 10. szám alá küldjék vissza. A könyv az ősz folyamán megjelenik.

— *Féláru utazási kedvezmény a szántógépbemutatóra.* Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által folyó hó 25—26. napokon Adonypusztaszabolcson rendezendő szántógépbemutatóra utazók részére oda és visszautazánk alkalmával féláru menetjegyváltására jogositó igazolványok személyenként nyolcezer koronáért beszerezhetők a Tiszántuli Mező gazdasági Kamara Debrecen, Hunyadi-utca 10. sz. alatti hivatalánál. Az igazolványok folyó hó 23-tól kezdődőleg bezárólag 29-ig birnak érvényességgel.

x *Mutassa meg rossz fogát* Váry János fogmütermében: Darabos ucca 18. (Kolléginm mellett.)

Nagy részvét mellett temették el Papp Gusztáv sámsoni lelkészt.

A Nagy részvét mellett temették el tegnap délután Hajdusámsonban *Papp* Gusztáv református lelkészt. Az egész falu lakossága felekezetkülönbség nélkül állta körül a ravatalt. Az egyházmegye részéről F. Varga Lajos esperes jelent meg, — mig Debrecenből elmentek a temetésre Uray Sándor lelkész moderator, Sipos Imre központi lelkész, Zámbory Sándor püspöki s.-lelkész, Rózsa Sándor ny. egyházk. pénztárnok. — A temetést Gönczy Béla missziói lelkész végezte. A sirnál Uray Sándor meghatóan bucsuztatta az elhunyt kiváló lelkészt az egyházmegye és a gyülekezet részéről. Majd a község másodjegyzője mondott bucsut az elhunyttól, — mint mondotta — a község lakossága nevében valláskülönbség nélkül.

— *Utazók nyári mulatsága.* A Délmagyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesületének debreceni csoportja augusztus hó 1-én, — a Frohner szálloda összes termeiben, — nyári táncmuatságot rendez. A mulatság pompásan összeállitott hangversennyel kezdődik, melynek müsorán kiváló zene- és magánszámok szerepelnek. A rendezőség minden elkövet, hogy ez a nyári mulatság is méltán sorakozzék az egyesület által többször rendezett, fényes sikerü estéihez.

— *Éjjeli látogató a villában.* Az utóbbi időkben a nyaralókban éjnek idején sürün tesznek látogatást a tolvajok. A legujabb éjjeli látogatás Csanak József müépitész nél történt, aki a Vilmos császár körut 6. számu villa nyilt terraszán hagyta sötétszürke kabátját, melynek bélésében a Soós szabócég jelzése volt, két diványpárnáját és a „Fehér éjszakák" cimü regényt, melynek belső lapján Dalmy Magda neve van. A tolvaj a szőlőből jött és arra is távozott. — Nyomozzák.

— *Mit hirdet ma az ingósáközvetitő?* (Hatvan-utca 1., ref. püspöki bérpalota, az udvarban. Telefon 11—99.) Mindennemü müvészi és ipari termékek, butorok vétele és eladása. Páratlan alkalmi vétel: egy üzemben levő 13 HP. benzinmotor cséplőgarniturával azonnal átvehető. Továbbá 8—10 lóerős dynamó, nagyobb ablaktok spalettákkal, hat darab valódi mahagónifából készült ebédlőszék, gyönyörü antik asztal, órák, vitrinek, porcellánok, villanyluszterek, hatszemélyes porcellán étkészlet, hatszemélyes alpakka evőkészlet, kitünő sodrony ágybetétek, müvészi festmények, szentképek és mindenféle ingóságok. Heti vagy havi részletfizetésre is adunk: férfi és női ruhákat, ruhaszöveteket, vásznakat, függönyöket, futószőnyegeket asztalokat, egész és fél hálóka, magános ágyakat, összecsukható vaságyakat, asztal- és tornyosspórokat, szőnyegporolóállványokat, rokat. szőnyegporolóállványokat, varrógépeket, egy lóra való lószerszámot, inga-, fali- és ébresztőórákat, gyermekkocsikat, gyermek ágyakat, Schőberágykat, tükörüveget, tükröket, mosdókat és mindenféle ingóságokat. A világhirü amerikai Underwood irógépek Debrecenben kizárólag az Ingóság közvetitőnél rendelhetők meg részletfizetésre is.

— **Ablakok** minden nagyságban gyári árban kaphatók. Blattner ablakgyár, Szív-utca 14.

Hol állitják fel a 39-es emlékoszlopot?

A városi fórumokon már keresztülment, hogy a 39. gyalogezred szép emlékoszlopa a Simonffy-ut tengelyébe állitva, a nagyerdei csőszházzal majd nem szemközt fekvő, kis kerek épület helyén fog állani. A szoborbizottság és a város köréből azonban ismét nyilvánultak meg olyan kivánságok, hogy az oszlop és szoborcsoporzata ne ennek a kis épületnek a helyén, hanem a csőszházzal szemben álljon majd.

A szoborbizottság és a város képviselőiből alakult vegyesbizottság ma délelőtt helyszini szemlét tartott a Nagyerdőn és megállapitotta, hogy a szoborcsoportozat és az oszlop valóban jobban érvényesülne, ha a csőszházzal szemben állitanák fel. El is határozta a bizottság, hogy az eredeti terv ilyen módon való megváltoztatására inditványt tesz.

Az uj terv kivitele azonban nem kis nehézségekbe ütközik, mert az eredeti tervezetet már a városi közgyülés is elfogadta s főként mert a tervek változtatása jelentős kiadással is jár. Abban az esetben ugyanis, ha a csőszházzal szemben helyeznék el az emlékoszlopot, a villamossineket át kellene helyezni s az áthelyezés költségeit a városnak kellene viselni.

Rövidesen végrehajtják a halálos itéletet Léderer Gusztávon

Budapest, julius 15. A Tölgyfa-utcai rablógyilkosság mindkét főszereplője fölött itéletet mondott már első fokon a biróság. A katonai törvényszék kötéláltali halálra itélte Léderer Gusztáv csendőrfőhadnagyot, a büntetőtörvényszék pedig nemrégen hozta meeg itéletét, amelyben Léderer Ösusztávnét is halálra itélte.

A legfelsőbb honvédtörvényszék az itélet után kegyelmi kérvényt terjesztett fel a kormányzóhoz. Értesülésünk szerint a honvédtörvényszék a közeli napokban már meg fogja kapni a kormányzói végzést, amely szabad folyást enged az igazságszolgáltatásnak.

Abban az esetben, ha ezt az aktát kézhez kapja a honvédtörvényszék, haladéktalanul megteszi az intézkedéseket, hogy Léderer Gusztávon végre hajtsák a halálos itéletet. Ez ebben az esetben két-három nap alatt meg fog történni.

Ki esett áldozatul a juhász bosszujának

Ujabb részletek a különös esetről

Megirtuk a napokban, hogy egy szatmármegyei nagybirtokos fián, a gazdaság egyik juhásza szerelemféltésből tragikus végü csonkitást vitt végbe.

Az esettel — mint szenzációval — most részletesen foglalkozik az egyik fővárosi lap, melynek tudósitója tudni véli a szomoru szenzáció hősének nevét is, akit *K. J.* kezdőbetüvel jegyez és a mérki gazdaság bérlőjének fia gyanánt tüntet fel.

Az eset lapban közölhető intimitásaiból is közöl részleteket a tudósító, melyek szerint a szépséges juhászné és a fiatalember közötti viszony már hosszabb keletü volt, melyről azonban a férj egészen a legutolsó napokig nem szerzett tudomást.

Az egyik este pusztán véletlenségből előbb jött haza s hangfoszlányokra lett figyelmes s mindjárt tudta, hogy nyul van a bokorban, de az alföldi emberek végtelenül tudatos türelmével egy hétig figyelte a szerelmeseket s igy elég ideje volt ahhoz, hogy borzalmas bosszuját kieszelje.

Az operációt egy szál gyufa világánál hajtotta végre két bojtárja segitségével s ez volt a fiatalember szerencséje, mert különben könnyen meg is halhatott volna.

A mérki csendőrség, ahol most a juhász és két segitőtársa őrizetben van, megálihapitotta, hogy a juhász a birkanyájak körül sok ilyen irányu munkát végzett, tehát innen van a praxis, ami fölött az orvosok is csodálkoztak, mert oly tökéletes precizitással lett az operáció végrehajtva, hogy a fiatalember már elhagyhatta azt a helyet, ahol ápolták.

Arra vonatkozólag, hogy a mérki csendőrség őrizetében levő szigoru férjnek milyen lesz a további sorsa, nem emlékszik meg a lap.

— *Halálozás.* Az állami anyafolyamán a következő halálesetet jelentették be: Nagy István ref. 63 éves, Magyar-utca 28. — Varga Sándor ref. 7 hónapos, Haláp 38a. Özv. Farkas Lajosné Debreceni Erzsébet ref. 63 éves, Csapó-utca 63. Sachs Rozália Vilma izr. 10 hónapos, Pesti-utca 4. Antal Pál rk., 44 éves, Zrinyi-utca 41. Tóth Imre ref. 74 éves, Csapó-utca 46.

— **Tükörgyártás, üvegcsiszolás, kirakatok tükrözése, Sipkovits, Szív-u. 14—15. Telefon 653.**

LEGSZEBB ~ LEGOLCÓBB ~ LEGJOBB
FÉRFIRUHA SZÖVETEK
FELDMAN IZSÓNÁL (Piac-utca 17. szám) VÁSÁROLTAK BE.

Vitéz NAGY BÉLA SZIJGYÁRTÓ DEBRECEN Hunyadi-ucca 13.
Raktaron tart: Egyszerü igás és kocsi lószerszámokat
Ostornyeleket | Boka és térdvédőket
Izzasztókat | Bőrpuhitó
Hevedereket | Fényesitőés tisztitó szereket.
MEGRENDELESEKET ÉS JAVITÁSOKAT SZAKSZERUEN ÉS JUTÁNYOS ÁRON ESZKÖZÖL
Vitéz NAGY BÉLA SZIJGYÁRTÓ DEBRECEN Hunyadi-ucca 13.

Közérdekü levelek

„Ujabb hozzászólás a Homokkerti villamos vasut kérdéséhez" cimü közérdekü levélre

Nem vagyok hive a hirlapi polémiának, most sem a magam inicialvájából fogok tollat, hogy válaszoljak F. S. ur által fölhozott érvekre, hanem a homokkerti vezetőség megbizásából cselekszem.

A cikkiró is elismeri, hogy a homokkerti villamos vasuthoz a homokkerti lakosságnak elsőbbségi joga van, azáltal, hogy több, mint egy évtizede küzd azért. A cikkiró ur hallgatással mellőzi azon állitásomat, hogy ha a homokkerti villamos vasutat a Monostorpályi uton vezetik végig, a Homokkert lakosságának zöme kikapcsolódik annak használatából: akkor mi értelme volt ránk nézve a másfél évtizedes küzdelemnek? Hogy másnak legyen villamos vasutja?

A legfőbb érve az, hogy a Monostorpályi uton két temető van és azokat sokan látogatják. Talán egy évben egyszer, vagy kétszer, mert temetések alkalmával villamoson senki sem megy. — Máskülönben azok a temetők már ideiglenes jellegüek, amennyiben a köztemető megnyilta után megszünnek.

Ennél fontosabb az az érve, — hogy a nagy szőlőtelepnek is eminens érdeke, hogy a Monostorpályi uton vezettessék végig a villamos. Ezt már értem. De ezt a kérdést akkor is meg lehetne oldani, ha a homokkerti Szabó Kálmán uteán vezetik végig a villamost. A gróf Vécsey utcán keresztül össze lehet kapcsolni a szőlőtelepekkel. Szeretném, ha F. S. ur valamelyik vasárnap este eljönne a Szabó Kálmán utcára, ugy 6—7 óra közt. Akkor jönnek a vasut felől a szőlőtelepi munkások, nagy csapatokban. Még azok is a Szabó Kálmán utcán s nem a Monostorpályi uton vonulnak a szőlőtelepek felé, mert arról közelebb érik azt.

A Monostorpályi ut a temetőknél olyan keskeny, hogy ha nem szélesitik, nem tudják végig vezetni a villamost. Ellenben a Szabó Kálmán utca már ugy lett kiszélesitve kinyitásakor, hogy ott a villamos is elférhessen. Itt épül fel a templom is.

A Homokkertnek már ez idő szerint is gyárváros jellege van. De napról-napra szaporodnak benne kisebb-nagyobb ipartelepek. El se lehet képzelni, hogy egy ilyen fejlődő és ipari szempontból fontos külvárosrésznek villamos vasutja ne legyen! Már eddig kellett volna lenni. És meg is lesz. Végeztem.

Kövér Gyula.

— *Felhivás az Országos Közegészségügyi Egyesület tagjaihoz.* A Közhasznu Munkáskertek Egyesületének elnökségétől vett értesités és meghivás szerint az egyesület folyó évi terménykiállitását 1925 julius hó 19. napján, d. u. 4 órakor az ugynevezett „Árpád"-telepen rendezi meg. Tekintettel a kiskertek nagy egészségügyi fontosságára, felkérem Egyesületünk i. t. tagjait, hogy az emlitett kertegyesület kiállitása és kertünnepélye alkalmából a jelzett helyen és időben megjelenni sziveskedjenek. Az Árpád-telep a Vilmos huszárkaszárnya háta mögött fekszik és villanyoson is, de a Hadházi-ut felől is, könnyen megközelithető. Debrecen, 1925 julius 14. Dr. Tüdős Kálmán, az Országos Közegészségügyi Egyesület debreceni osztályának elnöke.

Hirdessen lapunkban.

Bajnoki uszóverseny dr. Magoss György vándordijáért.

Méltán megérdemli az érdeklődést a vasárnapi uszóverseny, amely a Nagyerdei Városi uszodában lesz megtartva. Városunk közönsége már azzal is bebizonyitotta sportszeretetét, hogy Medvegy Elemér közbenjárásával dr. Magoss György vándor diját alapitották. Ezen vándordijért és Tisza Észak kerület bajnoki címért indulnaka versenyen a DEAC, a DUE, a NyTVE s a Tokaji SE uszói. Előreláthatólag óriási küzdelmek lesznek a DUE és DEAC uszói között a vándordij ezévi védésért, bár a NyTVE és TSE is könnyen beleszólhatnak.

A vándordij pontozása: I. hely 5, II. hely 3, III. hely 1 pont, vizipólóban 10 pontot számit.

A versenyek érdekességei közé tartozik a hölgyversenyek, itt ugyanis 12 debreceni hölgy fog versenyezni.

A vizipólóbajnokságban a DUE és DEAC csapatai küzdenek a bajnoki cimért. A mérkőzés kimenetele teljesen nyilt, ugyanis a DEAC védelme kitünő, mig a DUE csatársora jó. Az uszószámokra a nevezések még folynak, amelyet a holnapi számunkban részletesen közlünk.

Az óriási érdeklődésre való tekintettel ajánlatos jegyekről előre gondoskodni a Méliuszban — A közönség az uszodát fél 5 óráig használhatja, sőt a versenyt fürdőruhában végig nézheti.

Összeesett a törvényszéken.

Andirkó Istvánné Kormos Mária tegnap a debreceni kir. törvényszék egyik tanácsa előtt állott — mint vádlott. Személyadatainak kihallgatása után Andirkóné szivéhez kapott és összeesett. A mentők az asszonyt kiszállitották az idegklinikára, ahonnan lakására szállitották.

— *A Kézmüiparosok és Kereskedők* országos szövetségének helyi csoportja szombaton este tartja meg szokásos kuturestélyét a Royal Club helyiségében. Az estélyre a budapesti központból többen jönnek le. A kulturestélyt a vezetőség társasvacsorával egybekötve tartja meg. A vacsora nem kötelező. *Akik a vacsorán részt akarnak venni*, jegyeiket kiváltbatják *Fekete* Lajos háznagynál, Piac-utca 66. Az elnökség ezuton kéri fel a tagokat, hogy az estélyen minél többen lehetőleg családjaikkal együtt jelenjenek meg.

— *Születések.* A debreceni állami anyakönyvi hivatalban a mai nap folyamán a következő születéseket jelentették be: Kovács Gábor npsz., fiu Gábor, — Dombi Zsófia cseléd, fia halva született. — Dancsó Lajos npsz., leány Eszter, — Tokai Zoltán kereskedőségéd, fiu József Sándor, Kádár Ödön kereskedő, fiu Imre. — Wassermann Herman kereskedő, fiu Sándor, — Dreszler Nándor államvasuti lakatos, fiu Nándor Pál, — ifj. Szász János csizmadia, leány Róza Ilona, — Erős Gergely kerékgyártó, fiu Ferenc, — Kiss Katalin háztartás, leány Katalin, — Molnár Mária háztartás, fiu János, — Csuzi János kőfaragó segédmunkás, fiu András, — Rácz Lajos pályamunkás, leány Juliánna, — Braun Ignác kereskedő, fiu Gábor, — Fülöp Béla segédmozdonyvezető, fiu Sándor, — Klein Ignác férfi szabó, leány Éva, — Szilágyi Zsófia cseléd, fiu Sándor, — Renthal Borbála cseléd, fiu István.

---

x *Fehér és szines* filc kalapok 130,000 koronáért kaphatók Kalapüzemben Piac 9. Tisztviselők hozzátartozóinak kedvező fizetési feltételek.

TŐZSDE

Egy aranykorona árfolyama 14.377 papirkorona.

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde tegnap lanyhán nyitott, a bécsi tőzsdéről sok eladási megbizás érkezett és ez ujra lenyomta az árakat. Zárlat után kisebb javulás mutatkozott.

Terménytőzsde.

A mai terménytőzsdén az irányzat buzában és rozsban kissé gyengébb volt, a repce és a korpa kissé barátsá gosabban tendált. Egyebek változatlanok maradtak. Forgalom a buzában és rozsban ma is igen élénk volt.

Hivatalos árak: Buza ó 76-os tiszavidéki 420—430, egyéb 417 fél—427 fél, 77 kilós tiszavidéki 425—435, egyéb 422 fél—432 fél, 78 kilós tiszavidéki 430—440, egyéb 427 fél—437 fél, uj buza 77 kilós tiszavidéki 410—420, egyéb 420—415, ó rozs 390—400, uj rozs 352.5—357.5, takarm. árpa uj 275—280, zab 465—475, tengeri 283—288, repce 545—560, korpa 265—270, lisztárak változatlanok.

Zürichi zárlat.

Páris 2415, London 2504, Newyork 515 egynyolcad, Brüsszel 2390, Milanó 1900, Hollandia 206 45, Berlin 122 ötnyolcad, Bécs 72.55, Szófia 375, Prága 1525, Varsó 98 háromnegyed, Budapest 72 fél, Belgrád 905, Bukarest 250.

Ferencvárosi sertésvásár.

Szabadvásári maradvány 175, érkezett 1414, eladatott 260. Árak: könnyü 16—10.5, nehéz 18.5—22. Zártvásári maradvány 23. Érkezett 78, eladatott 30. Árak: mint nyiltvásáron.

NYILT-TER.*

Bőrfregoli Tegdes szabónál heti és havi részletfizetés mellett. Péterfia-utca **42.**

Asztalosmunkák szakszerü készitése **Szabó János** épületés butorasztalos mesternél, Szent-Anna-u. 25.

Rankay Gyula NIVO kölcsön könyvtára könyv és ujságolvasó terem Debreczen, Csapó-utca 11. (az udvarban.) Uj müvekben Debrecen leggazdagabb könyvtára. Minden uj és minden régi jó könyv. Előfizetés havi 30.000, biztositék 50.000 K.

Kerékpárokat részletfizetésre elad, becserél, javit, zománcoz és nikkelez **SZABO LAJOS** müszerész Magoss ucca 25.

Uj órás üzlet Debreczeni István Péterfia-utca 8. — *javitásokat vállalok*

3 perc alatt hajmosás legujabb párisi módszer szerint, villanyszáritás mellőzve. — Henné hajfestés. **Ramminger** hölgyfodrásznál Varga-utca 1. (Ipartbank.)

Potomár! 120 millió koronáért megkapható 2 szép nagy **sarokház** nagyon szép helyen, a Péterfia és Rákóczi-utcák szájában! Hatalmas fordalmu helyen szép **üzlethelyiséggel** és beköltözhető lakással MAROTHY GYÖRGY-U. 9. és Könyök-u. 11. szám, két egymásmelletti ház! Ötödik ház a Rákóczi-utcához és kilencedik a Péterfiához! A Maróthy Gy.-utca a Rákóczi-utcából nyilik, közvetlen folytatása az Egymalom-utcának. Mindkét épület elsőrendü csertégla, cseréppel fedve, kitünő karban. Mindkettő teljesen alápincézve, szép pince lakásokkal. Két üzlet van a házban, az egyik rögtön át lesz adva. A másik cipész-üzlet. — Villany, viz, csatorna bevezetve, udvarban angol klozett. A szép sarok-üzleten kivül át lesz adva a vevőnek beköltözhetésre az özvegy Győrffy Lajosné urnő lakása, egy szép nagy utcai szoba, konyha, speiz, belső padfeljárat, fáskamara. KIS UDVAR teljesen letéglázva és befásitva. A vevőnek e ház után semmiféle jutalékot sem kell fizetnie. Telekkönyvi átiratás is dijtalan! Tulajdonosa a NAGY LAJOS Ingatlanforgalmi iroda VERES-UTCA 9. SZ. Ottt köthető meg a vételi jogügylet. Nevetséges potomár! Alkudozások végett ne fáradanak. Utolsó reklámár!

Hentesáru-mühely teljes berendezése, felszerelése eladó. Vétel esetén a mühely-helyiség esetleg továbbra is bérelhető. Bővebb felvilágositás nyerhető Meszena-u. 26. sz. a. vagy a NAGY LAJOS ingatlanforgalmi irodában, Veres-u. 9.

Szent Anna puszta mellett Szarvashegyen termelt **uraságifajborok** literenként 12 ezer koronáért kapható NAGY JÓZSEF „Debreczenfalva" vendéglőjében, Rákóczi-u. 3.

Weisz Ferencz asztalosmester Füredi-u. 4. bejárat közvetlen a Margit-fürdő után. Ujait elsőrendi mibutorokat egyszerü butorokat, izlést és lakásberendezéseket, épület asztalos munkákat. — *Telefon 10-89.*

Mindenféle bulorokat!! ajtókat, befelényiló és ki-benyiló ablakokat, gyermek sportkocsikat stb. mélyen leszállitott gyári áron raktáron tartok. — Megrendeléseket igen tutányos árban és **előnyös fizetési feltételek mellett vállalok** **Janesó Kálmán** asztalosáru-gyára Debrecen, Simonyi-ut-Barczi-u. 3. Telefon 10—35.

2 személyes fehér vaffás, szép kivitelü **Paplan** minden szinben csak **350** ezer kor. **Gobelin** és atlasz gyapju garnitürák kiválóan finom 2 ágy- és 1 asztalteritő csak **700** ezer kor. **Hegedüs Haász Dezső** Csapó-ucca 18 szinházi átjáróval szemben.

A Tavaszi idényre a **szövetek megérkeztek,** melyből elsőrendü elegáns férfiruhákat készitek nagyon **jutányos árakban.** KERESZESI uridivatszabó, Varga-u 1. **Tessék meggyőződni! Pontos kiszolgálás!**

Poloskát svábbogarat, tücsköt, 24 órán belül mindenki kürthatja aszabadalmazott féregirtóval. Olcsó árban kapható **STERN** festéküzletében, PIAC-U. 10. Bikával szemben. Garantált minőségü patkány és egérirtó állandóan nagy raktár.

Ha tudni akarja mi sors vár önre hivatásában, szerelmében, vagyonában az 1925-ik évben, mi **ingyen** küldünk Önnek kimeritő asztrologiai leirást, Nem jósolási szédelgés! Természettudományi megállapitások! Számtalan köszönő irat! Irjon azonnal születése napjainak megjelölésével a következő cimre **Neukultur-Verlag Berlin W. 9.** Kivágandó! Adja tovább! (A lapra hivatkozni, mert csak egy díjtalan.)

szénsavval telitett **Éva vizet igyunk** üdit — frissit Megrendelhető, Márkus Jenő Kalvin-u. 22. Telefon 14.

Apró hirdetések

Négy lapban olvassák az Ön apróhirdetését, melyet 8000 koronáért felad a Debreczen, Debreczeni Független Ujság, Hajdu-föld vagy Tiszántuli Hirlap kiadóhivatalában vagy a Hegedüs és Sándor R. T.-nál (Piac-u. 34.) vagy az Aczél Henrik (Piac-u. 24.) könyvesboltjának pénztáránál. Alkalmi apróhirdetés 10 szóig 8000 korona, minden további szó 800 korona — Vastagbetüvel szedett apróhirdetés. levelezés és kereskedelmi apróhirdetés dija duplán számittatik

Apróhirdetésekre felvilágositást a 7-88. számu telefonon ad a kiadóhivatal

AJÁNLAT

Márványmozaik, cementlapok, betonáruk, sirkövek minden fajta épitési anyagok legolcsóbban beszerezhetők Debreceni Mükőgyárnál. Fürdő u. 2. — Telefon 10-93. 289

Tüzifa vagontételben és apritva legolcsóbban beszerezhető Erdélyi Tüzifabehozatalnál, Fürdő u. 2. Telefon 10—33.

Jóminőségü tégla és cserép Tóth és Csebestyén épitészek téglagyárából kapható legolcsóbban. Megbizott Retus József Zöldfa-u. 8. sz.

Tej, uradalmi fölözetlen, hónapszámra kapható Füvészkert-u. 8. F324

Fajborok leszállitott áron liter és hordótételben, Arany János-u. 30 H270

Rikkancsok
magas fizetéssel
felvétetnek lapunk kiadóhivatalában

Vacuum motorpetróleum csépléshez hordószámra állandóan legolcsóbban kapható Grünberger és Glück egyedárusitóknál Debrecen, Csapó-u. 16. F171

Poloskairtást, lakások vizsgálását felelőséggel vállalom. Poloskaszer kapható. Kossuth-utca 47. Nánássy. H170

Asztalosmunkát jutányos árért készitek, javitást vállalok. Kollár, Boldogfalva-utca 12. F185

Cséplést vállalok magánjáró gépre. Homok-utca 46. H169

Varrónő izléses ruhák készitését és alakitását vállalom. Házakhoz megyek varrni. Bundi-u. 3. H168

LAKÁS, ÜZLET

Modern lakás, gyümölcsös kerttel, butorral együtt sürgősen kiadó Cim a kiadóban. 184

Két tanuló ingyen gondozással teljes ellátásra elfogadok azonnal használattal. Csapó-u. 66

Egy két izraelita iskolai tanuló a jövő tanévre ellátást kaphat, — Hatvan-u. 26. keresztépület.

Csinosan butorozott szoba azonnalra kiadó özv. dr. Breiderné, Széchenyi u. 49. F174

Butorozott, parkettes nagy szoba, szépen berendezve, egy, két ur részére kiadó azonnal vagy augusztus 1-ére. József kir. herce-utca 38. I. e. balra. 111

Különbejáratu butorozott szoba 15-ére kiadó. Homokkert-u. 107. —

Üzlethelyiség, főtéren azonnal kiadó, berendezéssel vagy anélkül. — Hunyadi 15. 326

Két különbejáratu csinosan butorozot szoba kiadó. Miklós-utca 41 szám, II. lépcső az udvarban. F182

Egy tiszta, különbejáratu butorozott szoba azonnal kiadó. Hatvan-u. 70. 335

Két szoba, előszoba, hozzávaló helyiségek, kerttel átadó. Domahidy-u. 4., Homokkert. 330

Két szoba, konyha, speizus lakás szabad jószágtartással kiadó. Cim a kiadóban. 327

A Nagytemplom közelében egy szoba, konyha, speiz butorral vagy butor nélkül átadó. Cim a kiadóban. 328

Utcai butorozott szoba kiadó, Darabos 9. 337

Kiadó egy nagyobb helyiség mely bárminemü mühelynek alkalmas. Wesselényi-tér 7. F181

Egyszobás lakást keres, leélpésszel magányos hivatalnoknő. Thalhammer, rendőrségi palota, földszint 30. 320

Butorozott szoba központon azonnal kiadó. Burgundia-u. 11. 345

Két szobás lakás átadó, vagy egygyel elcserélendő. Bethlen-u. 27. 320

ÁLLÁST KAP

Bejárónőt keresek Hatvan-u. 1. II. emelet 44. 113

A fiu felső kereskedelmi iskolához szolga kerestetik. Fiatal, erős egyének jelentkezzenek az igazgatóságnál naponként 11-től 12-ig. H167

Uriasszonyhoz tisztességes bejáróné felvétetik. Jelentkezzen könyvével József kir. herc.-utca 58. sz. alatt. 332

Megbizható mindenest, főzéshez értőt fölveszek. Piac-utca 58., III. lépcső, I. em. 23 ajtó.

Kifutó fiut felvesz a Beszler és Dávid vaskereskedés. H171

Asztalos tanulót fizetéssel felveszek. József kir. herc.-utca 7. — Strausmann. 333

Egy cipészsegéd felvétetik. Homokkert, Domahidi-utca 13. 339

Kereskedőtanoncot felveszek. Gerstner Kálmán füszerkereskedése, Széchenyi-utca F183

Egy fiatal borbélysegéd felvétetik. Auschnitt, Szabó Kálmán-u. 14. F179

Festősegédet felveszünk. — Bika szálló, félemelet 15. 341

Kézbesitő asszonyok, kik ujságot már kézbesitettek, felvétetnek. Jelentkezni Frank ujságbolt, Király utca 2. H178

KERESLET

Ügynöki, bénzbeszedői vagy ehhez hasonló állást vállalnék, vagy 15—20 millióval társulnék. Cim a kiadóban. F180

* Izr. joghallgató* csekély dijazásért irodába ajánlkozik. Bihari, Széchenyi-utca 26. F184

Száz milliával társat keresek. — Cim a Tiszántulihoz. 342

10—15 milliót ingatlan fedezetre keresek. Bizalom jeligére a Tiszántulihoz. 343

Komondor, fajtiszta, fehér, him kölyök kutyát keresek. Bika szálló, félemelet 15. 340

Gépészek elmegyek nyári cséplésre bárhova. Cim a kiadóban 318

ELADÁS

Eladó Csapókert, Klapka-utca 42. sz. ház azonnali beköltözéssel.

Cimfestő tanulókat felvesz Held Miklós Simonffy-u. 36. H165

Eladó ház közel a vágóhidhoz, — Bozzai-u. 10. lakó nincs. 154

Saját termésü, erősen bakaros, itsztán kezelt zamatos házibor literenkint csak 14 ezer. Kapható mindennap. Poroszlay-ut 53 Sestakert.

Vendég-utca 74. házamat, egy szoba átadással, ráfizetéssel elcserélném Kossuth templom körülivel esetleg kertségivel. Értekezhetni Kisfaludy 18. H172

EGY SZOBA-KONYHÁS ÉS mellékhelyiségekkel is ellátott lakást keresek, lehetőleg a város belterületén. Havi 4—500 ezer koronát fizetek, esetleg lelépést. Ajánlatokat „Gyermektelen" jeligére a kiadóba kérek

Háromszobás ház, hatszáznegyvennégy négyzetölü remek kertben (kisállomás mellett, Sesztina-utca 8.) egy rövid zongora, ujrendszerü méhkaptár, vassodrony ágybetét eladó. 336

Feszmérőket, Delejgyujtókat gyárt javit. Basch mágnesek összes tartozékai gyári árban beszerezhetők FOLDVARI Debreceni I. Elektrótechnikai gyárában, Széchenyi utca 55. szám. — Telefon 168

Péterfia elején nagytelkü üzlet, ház eladó. Cim a kiadóban. F10

Eladó háló, ebédlő, vizitszoba butorok, szőnyeg, üvegek, mindenféle házi eszközök Szentanna-u. 30 307

Sürgősen eladó egy faapritó balta fürésszel, üzemképesen. Értekezni Csokonai-u. 25. F175

Egy 2 tonnás, gyorsjáratu, üzemképes Mercédes teher autó eladó. Deák Ferenc-utca 13., sóraktár. H177

Hét helyiségből álló elsőrangu vendéglő azonal eladó. Cim Tiszántulinál. 344

Három ajtó, négy pár ablak egymilliókilencszázért eladó. Vendégutca 74. H173

Sodrony-ágybetétet
legjobb minőséget készit
NEUMANN
PÉTERFIA-UTCA 19.

VEGYES

4-es gőzgarniturára cséplést vállalok. 900-as Hoffer cséplő eladó 22 millióért. Pataky, Erzsébet-u. 22.

Javitóvizsgára előkészit gimnáziumi tanár. Értekezni délután 3—4 óra közt. Erzsébet-u. 23. sz., 2-ik lépcső. 277

Fehér és szines filckalapok olcsón szerezhetők be Matta Anna, Csemete utca 10. 194

Barack és ringlót állandóan kapható Sesztina-u. 4., közvetlen kisállomás mellett. H114

Épitők figyelmébe. Tisztelettel értesitjük az épittető közönséget, hogy az „Első Debreceni Épitőipari Szövetkezet" törv. székileg bej. cég megalakult. Elvállal az épitkezéshez tartozó minden néven nevezendő munkálatok tervezését, felépitését teljes befejezésig, épület javitását, jókarban tartását, mükövek és mükőmunkák elkészitését mérsékelt árak mellett ugy helyben mint vidéken. Kandia-u. 4B. szám bent az udvarban. Telefon: 7-41. — Megbizásra elmegyünk. 231

Veszek tiszta patentzáros (csattos) üvegeket magas áron. Kristály vezérképviselet, Külsővásártér 18. szám. F83

Fodrász segéd, jó munkás, azonnal beléphet Dudás, Simonffy-u. 2. 316

Pénzét
legmagasabb kamatozással
elhelyezheti
Dr. Balázs bankháznál, Piac-utca 89. sz.

Szerviz: étkező, kávé és mokka, Neuwienn márkás kristály üvegkészlet, teljesen uj, becsértéken alul eladó. Erzsébet-utca 50. Bejárat utcáról az irodában. H175

Vigszinházmozgóban hétfőn 9 órai előadáson elveszett selyem sálért a megtaláló Fémipari iskolában 100.000 korona jutalmat kap H174

Boros hordók kaposó és káposztás kádak uj és használt minden nagyságban állandóan kapható. Javitást gyorsan és jutányosan készitek. **Báró Gyarfy** hordógyárban Nap-utca 4. — Telefon 12-83.

Halló Kiss Károly! Dr. B. iratai megkerültek, nyaralhat nyugodtan! Segédje. 338

Cséplést vállalok magánjáró gépemre, azonnal szállitható. Erzsébet-utca 20. H176

Debreceni Faipar r.-t. városi üzlete
Király-utca 4. szám.
Eredeti gyári árban bocsátja a m. t. vevőközönség rendelkezésére saját készitményü és elismert legjobb minőségü
háló, ebédlő, irodai és konyha butorait.
Rendelésre készit a megrendelő vagy a gyár tervei alapján **mindenféle laxbérendezést** a legszebb kivitelben.
Előnyös fizetési feltételek!

LATVANYOSSAGI **PERZSA** ES EGYED
keleti szőnyegek
állandó kiállitása és eladása,
javitása és tisztitása, moly ellen való megóvást müvészieson és szakszerüen eszközöl:
IZSAK ZSIGMOND
LERAKATA. SIMONFFY-UTCA 7. SZAM
volt Zander-féle gyógyintézet helyiségében.
Telefon: 10-17 Telefon: 10-17